

Planen för ett riksförbund, 2008

(I mars 2008 lade Benny Jacobsson i styrelsen fram en plan för att omvandla Samhällets Styvbarn från en liten förening till ett stort riksförbund. Planen följdes sedan av förslag till nya stadgar och program. Stadgarna och programmet antogs av årsmötet 2009. Men själva planen har inte tidigare offentliggjorts. Det sker här.)

FÖRSLAG OCH IDÉER OM VERKSAMHETEN.

/BJ 2008.03.25.

Nedan finns en rad idéer om vad vi kan göra och ungefär när vi kan göra dem. Jag tar upp följande:

- Grundtankarna bakom idéerna.
- Konkreta förslag till styrelsemötet 5/4.
- A. Vad vi kan göra före sommaren. Sommaren 2008.
- B. Informationsblad.
- C. Extra årsmöte i september 2008.
- D. Lokal verksamhet.
- E. Taktik.
- F. Hösten 2008 till våren 2009.
- G. På längre sikt (2009 och framåt).
- H. Organisationer och personer att upprätthålla kontakter med.

Grundtankarna bakom förslagen och idéerna är ungefär så här:

Vi måste se till att använda detta år till att vässa föreningens och styrelsens arbete. Vi måste bli effektiva. Vi vet alla att det är en viktig och stor sak vi kämpar för – upprättelse för samhällets styvbarn. Men vi måste också inse att det rent *praktiskt* är en stor sak. Om föreningen och styrelsen gör ett fullgott arbete, då skall vi om ett par år ha tusen medlemmar, hålla igång en varierad verksamhet centralt och lokalt, vara synliga i samhällsdebatten och kanske administrera miljonbelopp. *Vi måste lyckas med detta, annars kommer andra att bestämma om upprättelsen över huvudet på oss.*

I ett protokoll från förra året står det: "Vi har 255 medlemmar men bara 108 betalande." Hur ser det ut nu? Om vi har 100 betalande medlemmar nu, så har vi bara 100 medlemmar. De är dem vi har att arbeta med. 10 av dem sitter i styrelsen och det är de 10 som måste gå före och dra med sig de andra medlemmarna i aktivitet för vår sak. Vi kommer inte att nå våra mål utan aktivitet, och det räcker inte enbart med styrelsen.

Men det måste börja med styrelsen. Vi måste vara effektiva: hålla oss till dagordningen, hålla oss till den fråga vi diskuterar, fatta klara beslut, utse vem som är ansvarig, och verkligen genomföra besluten.

Vi måste också till varje pris hålla ihop. Med våra erfarenheter är det lätt att misstro människor. Men vi skall inte misstro varandra. Styvbarnen har inte råd med det käbbel som finns på en del hemsidor. Alltför många har dragit iväg och skapat egna grupper och saboterat vår sak. Om vi skall lyckas så kan vi inte ha mer sådant. Därför måste vi ha tilltro till varandra och hålla ihop.

Vi ska inte heller låta oss nedslås av att vi inte är så många just nu. Vi kommer att träffa styvbarn under vägen, som kommer att engagera sig i vår gemensamma sak. Vi är många. Bo Vinnerljung, som varit inblandad i de senaste utredningarna, kom i sin avhandling 1996 fram till att 3-4% av den vuxna befolkningen, runt 200.000, varit fosterbarn någon gång under uppväxten. När han lade till de som enbart varit på institution (barnhem, osv.) så blev det 4-5%, dvs. bortåt 300.000 vuxna människor. Han tillade: "3-4% av befolkningen som varit fosterbarn är otvivelaktigt vad man i media brukar kalla 'en stor grupp'. Andra grupper av samma omfång – men med helt annorlunda bakgrund (t.ex. olika former av handikapp) – har tillkämpat sig omfattande samhälleligt stöd på en rad områden." (Fosterbarn som vuxna, s. 106.) *Skulle inte denna grupp kunna bli en röst som hörs?*

Vi är den grupp i samhället som från vaggan till graven har fått känna av jantelagen – ni är ingenting, ni duger ingenting till, ni kan ingenting. Det är lätt att sådant biter sig fast. Men vi ska kasta av oss det. Styvbarnen kan! Vi kan ta oss an politiker, vi kan driva opinion, vi kan organisera och starta verksamhet. Vi skall klara det.

Vi måste i allt vi gör ge ett seriöst intryck. Många småsaker hänger ihop med det (post-box, mailkonton på styvbarn.se, osv), men också större saker, som taktik mot politiker och utredare, framtoning i media, och ett effektivt opinionsarbete.

Vi måste få igång ett *opinionsarbete* där vi är med och sätter dagordningen. Vi måste starta ett *lobbyarbete* gentemot politikerna. Vi ska inte gå på konfrontationskurs med dem. Vi skall istället försöka få dem att gå våra ärenden, agera för vår sak. Vi måste *aktivt föra ut våra uppfattningar* i media, genom insändare, debattartiklar, pressmeddelanden. Hit hör också att vi behöver ett *informationsblad*. Informationsbladet (nyhetsbladet) skall föra ut våra uppfattningar till pressen, men allra främst till våra medlemmar. Medlemmarna behöver känna att vi söker upp dem. De måste få något för medlemskapet.

Vi måste rycka upp ekonomin, annars måste vi snart ställa in verksamheten. En *insamling* måste startas. *Bidragsansökningar* måste insändas.

Tyvärr har vi *två stora problem* när det kommer till bidrag. *Det första problemet*: Statliga bidrag (Socialstyrelsen) bygger på att man inte bara har central verksamhet, utan verksamhet i tio län. Lokala bidrag (kommunala) bygger på att man har lokal verksamhet. Så både statliga och kommunala bidrag kräver lokal verksamhet. Men idag har vi bara central verksamhet. Vi *måste* påbörja en lokal verksamhet om vi inte skall förtvina. Det finns inget som säger att det måste vara regelrätta lokalföreningar, men det vore bra om vi kunde få till stånd åtminstone 2-3 sådana (Stockholm, Göteborg, och någon annan ort). För en lokalstyrelse räcker det med tre personer, och man måste börja någonstans. På andra orter räcker det med att vi har lokalombud. (Om man ser på en annan förening, så är deras lokala verksamhet inte större än så.) *Det andra problemet*: Vid ansökningar om bidrag måste man visa att man har en ekonomi som är korrekt skött. De anslagsgivande instanserna vill se de ekonomiska pappren från årsmötet, bl.a. revisionsberättelsen. Men med den revisionsberättelse som föreligger från senaste årsmötet så är det *så gott som uteslutet* att vi får några statliga och kommunala bidrag.

Vi kan inte vänta till ett årsmöte kring 1 mars nästa år för att åtgärda vad som brister. Vi måste ha klara papper på ekonomin och en påbörjad lokal utbredning över landet om vi alls skall kunna få bidrag när Socialstyrelsen och kommunerna i höst fördelar sina pengar till ideella föreningar. Därför borde vi inkalla ett *extra årsmöte* till, förslagsvis, början av september. Det är bara ett årsmöte som kan ge föreningen sådana ekonomiska papper som anslagsgivande instanser förväntar sig (bl.a. en positiv revisionsberättelse). På ett årsmöte kan vi också skaffa nya stadgar som bättre motsvarar vad vi borde vara (en riksförening med lokal verksamhet). På ett årsmöte kan vi också anta den treårsplan, som behövs för ansökan om statliga medel (hos Socialstyrelsen). Fram till att detta årsmöte är avklarat så skickar vi bara in sådana ansökningar som inte kräver att vi visar upp den ekonomiska förvaltningen.

Alla dessa frågor hänger ihop. Om vi mot slutet av året har påbörjat ett *opinionsarbete* där vi söker sätta dagordningen, ett *lobbyarbete* där vi söker få politikerna att agera för vår sak, en *lokal verksamhet*, en *insamling* och en *ekonomi* som håller för granskning, då kommer vi också att få både medlemmar och bidrag. Då kan vi på allvar börja driva frågorna om ursäkt, upprättelse och kompensation. Då kan vi under kommande år driva opinion, lobbying och annan verksamhet för att se till att upprättelsen blir *som vi vill ha den*. *Klarar vi inte detta så blir vi överkörda*.

Detta om grundtankarna.

Vi kan inte ta upp allt på styrelsemötet 5/4. Jag föreslår därför att vi till nästa styrelsemöte skjuter fram allt som har att göra med stadgerevision, taktik och långsiktig verksamhet.

Mötet 5/4 kan istället ägnas de akuta frågorna: ekonomin, hemsidan, verksamheten fram till sommaren.

Därför har jag delat upp förslagen och idéerna nedan, och lagt till tidpunkter när vi borde kunna ta itu med respektive förslag.

Konkreta förslag till 5/4:

Styrelsen beslutar:

- att skaffa postbox. (Som ansvarig förslås XX.)
- att styrelsemedlemmarna skall ha mailkonto på styvbarn.se. (Som ansvarig föreslås webmaster Susanne N.)
- att hemsidan görs mer överskådlig, genom att interna länkar samlas under huvudrubriker, att förstasidan (Hem) tydligt berättar om vilka vi är (det är det första som skall möta besökaren), samt att en gallring görs i det gamla materialet. (Som ansvarig föreslås webmaster Susanne N.)
- att utge ett regelbundet nyhetsblad i pdf-format, "Styvbarnen informerar", vilket utgår med e-mail. (Till redaktör föreslås Benny J., som för behövliga mailkonton och andra eventuella datafrågor samarbetar med Susanne N.)
- att trycka 1000 flyers (A5-blad) som berättar om föreningen. (Som ansvarig föreslås XX.)
- att tillsätta en lobbygrupp, vars syfte är att påverka politikerna genom personliga möten. (Till denna grupp föreslås Linda S., Anne S., Benny J. och Eliaz M.)
- att de av styrelsens medlemmar som accepterar det, utses till lokalombud för föreningen på sina respektive orter. Lokalombuden skall representera föreningen lokalt och verka för dess stärkande på sin ort, med sikte på att bilda en lokalförening. (Till lokalombud i Stockholm föreslås Kennet F.) – I samma syfte bör vi vända oss till de föreningsmedlemmar vi känner personligen utanför styrelsen.
- att vända oss till nuvarande och tidigare medlemmar med ett brev för att söka aktivera dem till att betala medlemsavgift. Med detta brev skall vi också försöka få så många som möjligt att bli lokalombud för föreningen. Vi sänder ut detta brev när ovanstående *att*-satser har genomförts (förhoppningsvis kring 1 juni), och vi således kan peka på nyhetsbladet, på en påbörjad rekrytering av lokalombud, på den insamling som ekonomigruppen har föreslagit (och som då förhoppningsvis kommit igång), samt kan sända med ett par flyers. Medlemmarna, betalande eller icke-betalande, måste få se mer utåtriktad aktivitet från centralt håll, för att motiveras till egen aktivitet. (Som ansvarig föreslås XX.)
- att på nästa styrelsemöte, som kunde inkallas till slutet av maj (24 el 31/5?), diskutera föreningens program, stadgar, taktik och långsiktiga verksamhet, samt eventuellt extra årsmöte.
- att de ansvariga sörjer för att ovanstående beslut är genomförda till kommande styrelsemöte. Det åligger ordföranden att hålla sig underrättad om hur detta arbete framskrider.

[Här följde en uträkning av den ekonomiska kostnaden. Den stryks här.]

A. Vad vi kan göra före sommaren

(här blir det en del upprepning)

- Skaffa Postbox – ger ett seriösare intryck.
- Alla styrelsemedlemmar skall ha e-mailkonto på samhällets styvbarn: <förnamn.efternamn@styvbarn.se>. Detta borde webbhotellet kunna erbjuda. Vi slipper då använda privata konton. Vi slipper skylta med privat mailadress. Det ger därtill ett seriösare intryck om alla har föreningsadressen.
- Gör hemsidan mer överskådlig. Samla de interna länkarna under huvudrubriker (istället för i den långa menyn till vänster, som delvis återkommer i ruta längst ned); dessa huvudrubriker kan förslagsvis läggas i rad under sidans huvud (vinjetten). Startsidan (Hem) bör kort berätta om vilka vi är: föreningen för samhällets styvbarn..., osv. Styrelsens och ordförandens uttalanden (och liknande) skall publiceras på hemsidan. I övrigt bestämmer webmaster vad som skall vara på sidan. Webmaster skall inte fråga styrelse eller ordförande när länkar och artiklar läggs in på sidan. Blir något fel får det ändras i efterhand. Webmaster skall ha stor frihet, men ansvara inför styrelsen. Material som tas bort från sidan bör arkiveras.
- Ett regelbundet nyhetsblad, "Styvbarnen informerar", som går ut i pdf-format via mail. (Se separat förslag.)
- Starta insamlingskonto.
- Trycka 1000 flyers som berättar om vilka vi är. Pg-kontot skall finnas med.
- Skriva ansökningar om bidrag. (Sådana som kan skickas in nu eller senare i år.)
- Bestämna policy för uttalanden. Hur undertecknar vi personliga uttalanden? Vem får uttala sig i föreningens namn?
- Ett styrelsemöte i maj för behandling av långsiktig verksamhet, taktik, stadgerevision, samt för inkallande av extra årsmöte till i höst.

Sommar på Gotland? Skulle vi kunna vara representerade under Almedalsveckan (Politikerveckan) på Gotland 6-12 juli? I Almedalsveckan deltar, förutom partierna, bortåt 500 samhällsorganisationer. Det är ett gyllene tillfälle att få ut information till det svenska samhället. Man möter människor ansikte mot ansikte och kan prata med dem, påverka, få kontakter. Kanske skulle vi göra det varje år? Och varför inte testa redan i år?

Bäst information om Almedalsveckan finns på den officiella hemsidan:

<http://www.gotland.se/almedalsveckan/1079>

Det är hårt tryck på boende och lokaler under veckan, men främst de första dagarna (söndag-onsdag), det lättar lite mot slutet av veckan (torsdag-lördag). Deltagande måste bygga på vårt personliga engagemang, på om man har råd och tid att åka dit (det behöver inte bara vara styrelsemedlemmar; vi informerar i förväg i infobladet och på hemsidan och försöker få dit medlemmar). Föreningens insatser skulle vara A5-flygblad, affischer(?), lokalhyra, en annons i lokaltidning.

Ungefär så här skulle vi kunna lägga upp det:

- *onsdag-lördag*: vi delar ut flygblad och pratar med politiker, samhällsorganisationer, och andra. Utifrån programkatalogen väljer vi vilka vi speciellt skall bearbeta. Den som orkar deltar hela tiden. Den som tar med familjen kanske ställer upp någon dag. Någon kanske anländer först på fredagen.
- *onsdag eller torsdag*: möte om samhällets styvbarn (man kan välja allt från frukostmöte till kvällsmöte; kanske är frukostmöte på torsdag bäst ur mediesynpunkt); Linda (helst) pratar. Kan vi också få dit någon ”utomstående”, forskare, utredare eller annan? någon kanske ändå är på Gotland? (Vad gör Maria Larsson, Göran Johansson, Bo Vinnerljung eller Maija Runcis dessa dagar?) Om vi får dit någon utomstående, så behöver vi inte vara överens med den, huvudsaken är att vi får publicitet. Mötet följs av pressträff (pressmeddelande skall skickas ut).
- *torsdag eller fredag*: annons i lokaltidningen om lördagsmötet.
- *lördag*: möte *med* samhällets styvbarn. Ett möte till vilket vi hoppas samhällets styvbarn på Gotland kommer. Linda och annan pratar, och vi försöker få till stånd en lokalförening.
- A5-flygbladen bör berätta om styvbarnens öde i Sverige, om Föreningen, om det mer offentliga mötet på onsdag/torsdag, om lördagsmötet till vilket vi hälsar alla samhällets styvbarn välkomna, pg-konto och kontaktuppgifter.
- Mötena går att få in i Almedalsveckans programtidning.
- Affischer? Är det alls möjligt att affischera under veckan i Visby? Ska vi affischera så ska det nog inriktas på lördagsmötet och affischerna sätts upp i bostadsområdena (livsmedelsbutiker, allmänna anslagstavlor, osv.) utanför stadsmuren. Det är säkerligen där som samhällets styvbarn bor.
- Har vi någon medlem på Gotland?

B. Informationsblad

- Medlemmarna måste få kontinuerlig information om föreningens verksamhet, nyheter som rör vårt verksamhetsområde (det som berörs av våra målsättningar), och argument för vår sak. De måste få något regelbundet för medlemsavgiften. Vi måste vända oss till dem, inte bara hoppas att de söker upp oss på nätet (även om det ju också är bra).
- Vi måste aktivt söka nå beslutsfattande, nyhetsförmedlande och opinionsbildande människor med information och opinion. Vi kan inte invänta att de hittar oss.
- *För detta är ett nyhetsblad (informationsblad) ett billigt men effektivt sätt.*
- Dessutom blir ett nyhetsblad ett exempel på vårt opinionsarbete, som vi kan hänvisa till vid ansökningar.

Förslag:

Namn: "Styvbarnen informerar". Underrubrik: "Nyhetsblad från Föreningen Samhällets Styvbarn."

Format: informationsbladet görs i A4-format i ett publisherprogram och omvandlas till pdf-fil. Det kan sedan öppnas med Acrobat Reader eller annat gratisprogram (de flesta har det i datorn). Det skall kunna printas ut av vem som helst och spridas.

Omfång: 2 sidor (någon gång fler sidor, men i allmänhet 2 sidor; tanken är att bladet skall kunna printas och spridas av vilken medlem som helst, och då får det inte vara för stort).

Utgivning: Minst en gång per månad.

Redaktör: Styrelsen utser redaktör. Redaktören utformar infobladet självständigt, men i enlighet med föreningens stadgar och programförklaring, och svarar inför styrelsen för sitt arbete.

Spridning: informationsbladet sänds som bilaga till e-mail. Det skall också finnas att hämta på hemsidan. Via Googles tjänster ser vi till att "Styvbarnen informerar" hämnar tydligt i topp vid sökningar. (På sikt, om vi får anslag för opinionsarbete, kan man tänka sig en pappersversion.)

Kostnad: 0:-. Allt som behövs finns redan i våra datorer. Resten blir ideellt arbete.

Innehåll (allt kan inte vara i varje nummer):

- Sidan 1:
 - Överst: Titel; föreningens logga; datum, etc.
 - Nyheter från föreningens arbete (referat av styrelsemöten; besök hos politiker; artiklar, intervjuer, pressmeddelanden, uttalanden; information om kommande händelser; rapporter om insamlingsarbetet; lokal verksamhet, osv.)
 - Nyheter som rör våra målsättningar (stöd åt samhällets styvbarn; upprättelse och kompensation; det får inte hända igen). Hit hör nyheter från utredningsarbetet.
 - Internationella nyheter (barnhems- och fosterbarn i andra länder).

- Ruta med pg-nummer till vår insamling.
- Sidan 2:
 - Artiklar av mer utredande karaktär, eller som ger fördjupande information. (Därför tog samhället barn; Fosterbarn som vuxna; Vad innebär upprättelse?; Den nya barnlagen; osv.) Dessa artiklar blir efter hand en kunskapsbank, varifrån alla medlemmar kan hämta material till insändare, argumentation, osv.
 - Recensioner av litteratur på vårt område.
 - Ruta med information om Samhällets styvbarn och om informationsbladet. (Kontaktadress; redaktör; ISSN; innehållet får fritt spridas förutsatt att källan, ”Styvbarnen informerar”, klart anges.)

Informationsbladet sänds som bilaga i e-mail. I själva e-målet ges i rubrikform en del av innehållet. I mailet skall också finnas upplysningar om hur man tackar nej till att få informationsbladet i fortsättningen. Informationsbladet utgår till bestämda kategorier. Adresslistor upprättas över dessa. Lämpliga kategorier:

[dessa kategorier och listor tas inte med här.]

Informationsbladet måste ha två mailadresser: en för mail till redaktören, och en för utskick av informationsbladet. Båda dessa borde vårt webhotell kunna tillhandahålla, alltså adresser som: xxxxxxxx@styvbarn.se.

Tekniskt: Mailen skickas individuellt, så att de andra mottagarna inte röjs. Detta går att ordna automatiskt med speciellt programtillägg och datafiler över mottagargrupper.

C. Extra årsmöte i september 2008

Styrelsen kan enligt stadgarna inkalla extra årsmöte. Det finns inget i stadgarna som skiljer extra årsmöte från vanligt årsmöte.

Vi behöver ett extra årsmöte av följande skäl:

- Senaste årsmötets revisionsberättelse riktade stark kritik mot styrelsen för den ekonomiska förvaltningen och föreslog att styrelsen inte skulle ges ansvarsfrihet. Nu blev det inte så. Men lika fullt kvarstår detta i revisionsberättelsen, och det kan vi inte ändra på. *Med en sådan revisionsberättelse torde det vara uteslutet att vi skulle få några statliga bidrag (från Socialstyrelsen).* Detsamma torde gälla kommunala bidrag (Stockholms stad). Likaså alla stiftelser som vill se revisionsberättelsen. Vi behöver ett nytt intyg på att föreningen kan sköta den ekonomiska förvaltningen, och det kan vi bara få genom en ny revisionsberättelse.
- För bidrag från Socialstyrelsen, vilket skall sökas i oktober (troligen 15/10), så behöver föreningen också en *treårsplan*. En sådan bör hellre antas av årsmöte än av styrelse (styrelsen ansvarar bara för ett år i sänder). Antas treårsplanen av årsmötet så blir också fler medlemmarna delaktiga i beslutet.
- Vi behöver uppdaterade *stadgar* och *målsättningar*. Föreningen har verkat i fyra år sedan dessa dokument först antogs och dokumenten bör spegla denna erfarenhet och våra visioner. Stadgar och målsättningar skall styra vårt arbete, och de skall ofta bifogas bidragsansökningar. Därför är det viktigt att de motsvarar var vi står nu och vad vi planerar för framtiden, t.ex. lokalföreningar och lokalombud.

Möjligen kan årsmötet förläggas till Göteborg eller annan större ort där vi har medlemmar, med tanke att också stärka verksamheten på orten (publicitet, etc.).

D. Lokal verksamhet

Styrelsen måste försöka få igång lokal verksamhet. Det är i den lokala verksamheten som föreningen kan leva upp till sin första målsättning, att vara ett ömsesidigt stöd mellan samhällets styvbarn. Den lokala verksamheten är också en förutsättning för att föreningen skall kunna få statliga och kommunala bidrag.

Några idéer om hur man skulle kunna göra:

- Lokalföreningar. Jag tänker här speciellt på Stockholm, där man väl får börja. (Nedanstående är sådant som delvis kan tas upp i ansökningar till kommunen.)
 - Det förefaller finnas behov av samtalsgrupper, behov av att träffas för att prata. (*Vet vi det?*) Det behöver inte handla enbart om barndomserfarenheter, utan kanske lika mycket om livet som vuxet styvbarn. Möjligen kan detta läggas upp som AA gör, eller 70-talets kvinnorörelse gjorde: Man håller regelbundna träffar, på bestämt klockslag och med bestämd längd (1-1½ timme). Man kan ha slutna möten, då en fast grupp träffas. Man kan ha öppna möten, då vem som helst kan ansluta. Deltagarna måste emellertid anteckna sina namn på en närvarolista (föreningen behöver det för att redogöra för verksamheten inför kommunen). Någon leder det hela, men behöver i princip bara öppna mötet, hälsa välkommen och berätta vem han/hon är, och skall sedan också avsluta mötet. Under träffen får vem som helst prata om det som ligger på hjärtat. De andra skall lyssna. Man måste ge tid åt de som vill prata och berätta och skall inte avbryta. Man måste ha en gräns för hur många som skall delta i varje grupp. Blir det fler får man starta fler grupper.
 - Man kan ha någon form av längre planering: t.ex. under sex månader träffas fasta samtalsgruppen varje (?) vecka. Ibland är det inte för samtal, utan för att lyssna på någon inbjuden och ställa frågor. Det kan vara någon från kommunens socialtjänst, det kan vara någon som berättar om hur omhändertaganden förr och nu går till, det kan vara ... ja, vad finns det för idéer?
 - Man kan också tänka sig att lokalföreningen startar projekt i samarbete med någon organisation för nuvarande fosterbarn (FUR – Familjehemmens unga röster, heter en organisation; kanske finns det fler). Eller kanske att man bjuder in några från sådan organisation, för att jämföra erfarenheter: hur var det förr, hur är det nu. Det kan finnas behov hos styvbarnen att möta människor som nyligen varit fosterbarn och inte bara har mörka historier. Ibland kan det vara en lättnad att se att allt inte är mörkt och ont.
 - Samtalsgrupper kan vara en av de saker lokalförening kan få kommunala bidrag för. Likaså för samarbete med andra organisationer.
 - Lokalförening skulle också kunna erbjuda kamratstöd, medföljare, och liknande.

- Lokalförening kan söka samarbete med volontärer för olika syften. (Volontärbyrå?)
- Lokalförening kan ha bemannad telefon vissa tider, för dem som inte orkar ta sig till lokalen.
- Lokalföreningen kan också hålla informationsmöten om sin förening, om utredningen, om osv. Den kan träffas för att läsa och diskutera informationsbladet, artiklar i pressen, osv., men givetvis också för socialt umgänge.
- Enklaste sättet att få igång en lokalförening är nog att någon styrelseledamot håller i starten. Samtliga medlemmar på orten kallas till ett möte för att bilda lokalföreningen. Mötet annonseras för att nå andra som ännu inte är medlemmar. Programmet för mötet kan ju se olika ut, men något kulturellt inslag och fika förhöjer stämningen. Resultatet måste i alla fall bli att en styrelse om minst tre personer väljs (ordförande, kassör, sekreterare), samt minst en revisor. Styrelsen bör helst bara innehålla en person som också sitter i centrala föreningsstyrelsen. (Det är inte meningen att centrala styrelsen skall driva den lokala verksamheten.) Likaså måste stadgar antas. Vi måste ha en mall för lokalföreningars stadgar.
- Lokalföreningar bör ha likartade namn, t.ex. "Samhällets styvbarn i Stockholm".
- Lokalföreningar öppnar egna pg-konton, för de kommunala bidragen.
- Lokalföreningars förhållande till (riks-)föreningen, måste regleras i riksföreningens och lokalföreningarnas stadgar.
- Lokalföreningar får gärna pröva nya verksamheter; kafé, deklarationshjälp, osv.
- Lokalombud. Med lokalombud på olika platser i landet kan vi nå Socialstyrelsens krav att ha verksamhet i minst tio län. Men lika viktigt: Föreningen blir synlig, lokalt och nationellt. En karta, med våra lokalombud inprickade, på hemsidan ger ett seriöst intryck. Det syns att vi finns.
 - Styrelsemedlemmar blir lokalombud på sina orter.
 - Styrelsen kontaktar medlemmar på olika orter och försöker få dem att bli lokalombud för föreningen. Lämpligt är nog att börja med ett brev till samtliga medlemmar och se vilka som erbjuder sig.
 - Lokalombudets område kan vara en kommun, eller större område; här kan vi inom vissa gränser vara flexibla.
 - Lokalombudet skall vara offentligt, finnas på vår hemsida, och skall ges föreningsmailadress, t.ex.: ombud.arboga@styvbarn.se. (Hur många mailkonton får vi ha idag?)

- Lokalombudet skall kunna svara på frågor om föreningen, och skall förse med flyers, insamlingsfoldrar, affischer och annat skriftligt material som föreningen producerar.
- Lokalombudet skall få styrelsens hjälp att hålla ett möte med de styvbarn som finns på orten eller i trakten. Detta möte skall helst annonseras så att fler än medlemmar nås. En rapport om mötet sänds till styrelsen, så vi samlar belägg för vår verksamhet. Om möjligt skall lokalpressen fås att skriva åtminstone en notis före eller efter mötet.
- Lokalombudet skall få hjälp med att skriva insändare, osv.
- För att inte lokalombuden skall känna sig isolerade så bör någon styrelseledamot ha speciellt ansvar för att hålla regelbunden kontakt med dem.
- Man skall nog vara uppmärksam på att inte lägga på ett lokalombud mer än personen klarar. Att ”komma ut” som styvbarn är inte helt lätt för många, och det måste ske i den takt som personen klarar av.
- Föreningens mål med lokalombud måste vara att det på sikt skall skapas en lokalförening.

E. Taktik

Föreningen och styrelsen måste agera taktiskt. Vi måste veta vad vi vill och tänka ut hur vi skall nå dit.

- Föreningen måste andas hopp och tillförsikt, inte pessimism och frustration. Detta hopp kan inte vara domstolsprocesser, vars utgång är oviss. Det hopp vi skall förmedla borde vara: *Vi är många, vi kan hjälpa och stödja varandra. Vi kommer att få upprättelse och kompensation.* Hur denna upprättelse och kompensation kommer att se ut beror till stor del på hur väl vi når ut med våra synpunkter. Ju fler vi är, desto bättre går det. *Därför behövs du!*
- Vi börjar använda samhällets styvbarn (små bokstäver) som synonymt med f.d. barnhems- och fosterhemsbarn. *Vi skall helt enkelt lansera vårt föreningsnamn som den självklara beteckningen på barnhems- och fosterhemsbarn.*
- Vi måste undvika missmod och misstänksamhet. Det är lätt att med våra erfarenheter misstro allt och alla. En del av den splittring som finns misstänker jag har med detta att göra. Men omgivningen är idag inte totalt ond. Det finns många människor som är förfärade över vårt öde. Det gäller politiker, forskare, journalister. Dessa skall vi få att arbeta för vår sak. Det finns en växande opinion för vår sak. Den skall vi inte stöta bort med misstänksamhet.
- Vi skall hålla målen i sikte – ömsesidigt stöd mellan samhällets styvbarn; upprättelse och kompensation; se till att det inte händer igen. Vi skall använda våra krafter så effektivt som möjligt. Vi skall använda metoder, argument och krav som fungerar, som ger resultat. Vi får inte fastna i metoder och argument som inte längre fungerar eller inte längre är aktuella. Inte lägga energi på det som är passerat. Därför tror jag att vi skall lägga utredningens förlängning bakom oss. Att fortsätta argumentera mot förlängningen är att slösa energi. Utredningen förlängdes, vi förlorade det slaget, men vi kommer att vinna i slutändan. Nu bör vi i stället så klokt som möjligt utnyttja det faktum att utredningen kommer att fortgå till utgången av 2009. Vi bör utnyttja alla delrapporter till opinionsarbete. Vi måste ligga på och föreslå vad som skall stå i slutrapporten – t.ex. att vi faktiskt utsattes för brott (brott betyder att det finns brottslingar; det behöver vi för den kommande ansvarsutredningen). Vi kan kräva att få se en förhandsversion av slutrapporten, för att kunna ge synpunkter på dess innehåll innan den lämnas till ministern och offentligheten. Vi kan formulera krav om hur upprättelsen faktiskt skall se ut.
- Alla skall ha upprättelse och kompensation; inte bara de som intervjuas. Många är säkerligen inte i stånd att idag intervjuas, men har lika fullt lidit som samhällets styvbarn. De samhällets styvbarn som upplever sig vanvårdade skall ha upprättelse och kompensation. (Vi skall undvika att spekulera om siffror, om hur många som kan få kompensation. Det räcker med att säga att minst 200.000 har varit samhällets styvbarn, och att många av dem har farit illa av vanvård och övergrepp.)

- Vi skall vara klara och tydliga i sak, i allt vi gör, men undvika grovt språk och personliga påhopp. Vi skall ge ett seriöst och målmedvetet intryck. Vi skall inte bygga vår verksamhet på konfrontation med politikerna. Vi skall bygga verksamheten på att få politikerna att gå våra ärenden. Om vi bygger vår verksamhet på konfrontation, så kommer politikerna att över våra huvuden besluta om hur upprättelsen och eventuell kompensation skall se ut. I stället för konfrontation, så skall vi fösa politikerna dit vi vill ha dem.
- I opinionsbildningen skall vi inte lägga huvudvikten vid de dumheter politiker kan säga. I stället skall vi lägga huvudvikten vid sådana yttranden som kan vändas till vår fördel. Vi skall inte stängas med politikerna, vi skall fösa dem framför oss. Som exempel: Det viktigaste är inte att Maria Larsson vid något tillfälle sa att hon ville veta den geografiska fördelningen av vanvård; det viktigaste är att hon flera gånger uttryckt sin förfäran och sagt att hon skäms. Detta skall vi lyfta fram tillsammans med våra krav! Så får vi opinionen på vår sida, och uppnår störst effekt.
- Föreningen har tre målsättningar. 1. Ömsesidigt stöd mellan samhällets styvbarn. 2. Upprättelse och kompensation. 3. Det får inte hända igen, och bevakning av dagens barnfrågor.
 - Den första målsättningen hör lämpligen ihop med lokal verksamhet; det är i kontakten människa till människa som denna målsättning bäst uppnås. Det är här som samtalsgrupper, kamratstöd, och annat kan prövas.
 - Den andra målsättningen är den som föreningen centralt/nationellt, dvs. styrelsen, bör koncentrera på.
 - Den tredje målsättningen är också mer av en styrelsefråga. Men jag föreställer mig att den målsättningen inte just nu kan vara prioriterad.
 - Den bästa taktiken för att uppnå målsättningarna tror jag är att prioritera första och andra målsättningen. Lokalombud och lokalföreningar arbetar med den första målsättningen (ömsesidigt stöd). Styrelsen arbetar med den andra målsättningen (opinion för upprättelse och kompensation).
 - När vi fått upprättelse och kompensation, så arbetar föreningen vidare med första och tredje målsättningen. Den tredje målsättningen blir då styrelsens huvuduppgift.
- Vi avstår från polemik mot andra föreningar.
 - När vi träffar dessa föreningars representanter och de kanske sänder ut signaler om att gå ihop, så säger vi att fler föreningar kan skapa mer opinion och möta fler politiker. (Vi har inget att vinna på samgående med dem som prioriterar domstolsprocesser, stämningar och verbala påhopp.)
 - Vi bara förlorar på att ventilera motsättningar offentligt. Den energi vi har skall vi använda på att föra fram våra uppfattningar. Vi har ingen anledning att vara de som på nätet eller i annan offentlighet kritiserar de andra före-

ningarna, särskilt inte med namns nämnande. Tills vidare "ignorerar" vi dem, för att istället fokusera på vårt arbete.

- I vårt opinionsarbete understryker vi att vi är den äldsta föreningen, eller första föreningen. (När journalister och andra tar upp att det finns fler föreningar, så beklagar vi det, men vi kritiserar inte de andra föreningarna. Vi säger: "Det borde räcka med Samhällets Styvbarn. Alla är välkomna hos oss.")
- När vi träffar politiker berättar vi att Samhällets Styvbarn är den äldsta föreningen, redogör för våra målsättningar, berättar att några som ville göra domstolsprocesser till huvudsaken lämnade föreningen, men att vi fortsätter vårt arbete för ömsesidigt stöd mellan samhällets styvbarn, de f.d. barnhems- och fosterhemsbarnen, och fortsätter att driva opinionsarbete för upprättelse och kompensation. Vi berättar om den vanvård som samhällets styvbarn utsattes för och försöker få politikerna att på olika sätt ta ställning för vår sak.

F. Hösten 2008 till våren 2009

Några saker som föreningen skulle kunna göra centralt/nationellt. De tas inte upp i någon speciell ordning.

- Trycka affischer. Affischerna bör också finnas som pdf-fil på hemsidan med uppmaning åt alla att printa ut och sätta upp.
- Skapa "Föredragsbank". De av föreningens medlemmar som vill och orkar hålla föredrag presenteras i en Föredragsbank på hemsidan. Föredrag erbjuds bibliotek, utbildningsinstitutioner, socialtjänsten, partier, fackliga organisationer, andra intresseorganisationer, osv. Föredragsämnena skall rymmas inom våra målsättningar och kan handla om allt från egna erfarenheter från barndomen, vuxna styvbarns situation idag, osv., till barnomhändertagandets historia under 1900-talet. Vi undersöker möjligheterna att låta ersättningarna gå in på föreningens konto. De som vill göra en insats här förbereder sig under sommaren. I augusti/september kan vi ha en dag då vi håller föredragen för varandra, ger tips om hur de kan bli bättre, osv.
- Skapa "Intervjubank". Några av föreningens medlemmar, som står beredda att för press och andra media ge intervjuer. Presenteras på hemsidan.
- Styrelsemedlemmar (och andra medlemmar) skriver insändare. De som är vana kan hjälpa de ovana.
 - Några kan kanske också skriva debattartiklar (t.ex. DN Debatt när proposition om nya barnlagen läggs och skall ut på remiss, eller när Göran Johansson presenterat den sista delrapporten. De flesta tidningar har debattsidor. Debattartiklar är inte riktigt som insändare. Man måste tänka på hur man formulerar sig, på hur man bygger upp artikeln, osv. Men det är inte omöjligt.).
 - Några kanske kan skriva kulturartiklar eller recensioner (det senare utifrån litteratur om vårt område).
 - Någon kan kanske delta med inlägg i OBS i P1.
 - I alla dessa sammanhang skall vi använda samhällets styvbarn (små bokstäver) som synonym för barnhems- och fosterhemsbarn.
- Efterlysa specialkompetenser. Föreningen behöver resurspersoner med specialkompetenser, som på volontärbasis kan stödja vårt arbete. Har dessa själva erfarenhet av att vara ett samhällets styvbarn, så kan det vara ett plus. Men det behöver inte vara personer med denna erfarenhet. Tanken är att dessa dels skall kunna bistå föreningen, dels kunna bistå de drabbade samhällets styvbarn. Sådana kompetenser är:
 - jurister (jag såg i ett protokoll att en jurist erbjudit sina ideella tjänster; är han fortfarande aktuell?)
 - ekonomer
 - tryckare
 - socialarbetare och psykologer
 - akademiker (inom olika områden)

- mediepersoner (inom olika mediaområden)
- kulturpersoner (inom olika kulturområden)
- språkkunniga (engelska, finska)
- (Vad kan vi få via *Volontärbyrån*?)
- Starta lokal verksamhet. Styrelsen måste ta initiativ till detta och sedan stödja den lokala verksamhet som kommer igång.
 - Bilda lokalföreningar där det går; åtminstone i Stockholm (kanske redan före sommaren, av bidragsskäl måste det ske snart). Detta är bästa vägen att kunna erbjuda något inom föreningens första målområde: ömsesidigt stöd mellan samhällets styvbarn.
 - Utse lokalombud på så många orter som möjligt. (a: Därigenom får vi "papper" på verksamhet över landet, vilket vi behöver vid bidragsansökan hos Socialstyrelsen. b: Vi får också medlemmar, när vi visar att vi finns över landet.)
- Systematiskt besöka rikspolitiker (lobbying). Möten måste bokas i god tid, eftersom politiker ofta har fulla kalendrar.
 - ministrar, främst socialministern (Göran Hägglund) och folkhälsoministern (Maria Larsson).
 - riksdagsledamöter, i första hand de som redan uttalat sig i frågan. Ge dem skrivet underlag till motioner, osv.
 - socialutskottets ledamöter. Plädera för öppen utfrågning i socialutskottet.
 - sakkunniga hos ministrar.
 - sakkunniga hos partigrupper i riksdagen.
 - oppositionens "skuggministrar" på socialområdet.
 - de olika partiernas "socialansvariga".
 - Tvärpolitiska barngruppen i riksdagen.

Vi skall inte träffa dessa olika politiker för att "ställa dem mot väggen", "vara hårda", eller häva ur oss anklagelser mot dem och bruka grova ord. Det får andra göra. I stället skall vi träffa dem för att få dem att gå våra ärenden; deras förfäran över vårt öde skall vi vända till att de engagerar sig för vår sak. Detta kan vi bäst nå genom att sakligt lägga fram fakta, och föreslå vad de som politiker kan göra:

- skriva motioner (vi kan förse dem med fakta)
- stödja öppen utfrågning i Socialutskottet
- ta upp vår sak i riksdagens Tvärpolitiska barngrupp.
- stödja hearing om frågan (kanske via Tvärpolitiska barngruppen)
- öppet tala om att samhället faktiskt bär ansvaret
- stödja oss med referenser vid ansökningar

Varje möte med en politiker skall föregås av att de delges skriftligt material om föreningen. Varje möte avslutas med att de får något skriftligt PM, om vad de kan göra för oss (detta skall vi också framföra muntligt). Det är viktigt att vi är konkreta när det handlar om våra

synpunkter och krav. Samtidigt kan det vara klokt att vi framstår som lyssnande. (Andra kan få vara oresonabla.) Vi kan t.ex. fråga politikerna vad *de* tycker att *vi* skall göra. Det kommer att tvinga dem att se frågan ur vår synvinkel. Eftersom politikerna, bättre än vi, kan politikens spel, så kanske de kommer upp med idéer som vi missat. Det vore bra om vi kan ta fram någon form av "lathund", en lista med vad som skall förberedas inför politikermöten. Den kan också innehålla fakta, argument, krav och förslag. "Lathunden" håller vi internt och använder som checklista och som föreberedelse inför mötena. *Kanske skulle vi utse en lobbygrupp (3-4 personer) med uppdrag att boka in möten med politiker och sedan besöka dem.* Alla i denna grupp behöver inte gå till alla dessa möten, men det är bra om föreningen får en grupp med rutin på detta.

- Ett liknande förhållningssätt kan vi ha gentemot lokalpolitiker.
- Stadgerevision. Stadgarna måste bli klarare. Paragraferna delas i moment. Det finns säkert en del som måste tillföras.
- Målsättningsdokumentet (programförklaringen) borde ses över. Där finns en hel del som kanske hellre ska in i stadgarna, som hänvisningen till mänskliga rättigheter och de tre målsättningarna. Samtidigt är programförklaringen mest utförlig på det område (tredje målsättningen) där vi gör minst. Kanske skulle programförklaringen ersättas med tre kortare program för varje målsättning. (Varje program bör inte vara längre än att det går in på ett vikt A4-blad.) När någon vill veta hur vi ser på t.ex. upp rättelsen (mål 2), då kan vi ta fram programmet för det, utan att samtidigt behöva plocka fram synpunkter på dagens barnpolitik (mål 3). Att ta fram genomtänkta, men inte för långa, program på dessa områden är också ett sätt att engagera medlemmarna. Vi kunde låta antagandet av tre sådana kortare program bli en uppgift för årsmötet 2009.
- Utarbeta treårsplan för föreningens verksamhet och anta den på extra årsmöte i höst. Denna behöver vi för ansökan till Socialstyrelsen (sista dag troligen 15/10 2008). Utarbetandet av en sådan ger oss också anledning att tänka igenom vad vi vill uppnå rent konkret och hur vi tar oss dit. En sådan treårsplan skall inte vara för lång; den kan utformas som "detta skall vi uppnå under 2009-2011" (det kan vara fler än en sak), och till detta fogas närmast i punktform vad vi vill göra för att nå dit. Planen borde rymmas på två vikta A4-papper, som kan bli en liten broschyr (med illustrationer), vilken vi kan medsända alla ansökningar, dela ut vid politikerbesök, ha tillgänglig på hemsidan, osv.
- Stående demonstration på Mynttorget vid riksdagen i Stockholm (eller ibland på annan plats). Då behövs banderoll med föreningens namn och logga. Därtill flygblad, flyers, insamlingsbössor. Det vore bra om vi kunde ha en sådan stående demonstration i samband med styrelsemötena. Då kan även de utanför Stockholm delta. (Det samma gäller om vi förlägger styrelsemötet utanför Stockholm.) Valet av dagar för

sådana stående demonstrationer är viktigt, de skall väljas med omsorg. Följande kommer jag på nu:

- 20 mars – föreningens årsdag
 - Framläggandet av vårpropositionen (senast 15 april varje år)
 - Riksmötets (riksdagens) öppnande (tredje tisdagen i september; 16/9 2008)
 - Budgetpropositionens avlämnande (senast 20 september varje år)
 - 6 oktober – Internationella barndagen
- Vid alla arrangemang skall pressmeddelanden utgå, före *och* efter. Likaså information på hemsidan och i informationsbladet. Arrangemanget läggs, då så är lämpligt, in i TT-kalendern.
 - Annonser på hemsida? Vi skulle kunna sälja tidsbegränsade annonser på hemsidan, om annonsernas innehåll på något sätt stämmer ihop med vårt arbete. Ett exempel på en hemsida som har det är "Sociala nätet" (men vi skulle då inte ha en sådan uppsjö av annonser som de har, utan högst 3-4 stycken). De har också en bra sida för presumtiva annonsörer; det skulle vi också ha i så fall.
 - Skaffa sponsorer. Går det att skaffa sponsorer åt vår verksamhet? T.ex. ett tryckeri, som trycker gratis, eller åtminstone till självkostnad. Vad kan vi erbjuda istället? Reklamplats i våra trycksaker? Kan vi på hemsidan tacka våra sponsorer och lägga en länk till deras sida?
 - Skaffa donatorer. Blir vi mer synliga i debatten, samtidigt som vi visar att vi kan driva en seriös verksamhet, då ökar också utsikterna att med gott resultat kunna kontakta tänkbara donatorer.

G. På längre sikt (2009 och framåt)

Några idéer som föreningen centralt/nationellt kan arbeta med på några års sikt. Kanske går det att genomföra, kanske inte.

- Hearing om barnhem och fosterhem i går och idag. Möjliga deltagare: Tidigare barnhems- och fosterbarn; forskare ([namn utsluts här]); Rädda barnen, etc. Möjliga samarbetspartners: Tvärpolitiska barngruppen i riksdagen (då brukar man få hålla till i riksdagens andrakammarsal); Stiftelsen Allmänna Barnhuset (har också lokaler och ekonomiska medel för sådant).
- Medlemskap i Nätverket för barnkonventionen (här får vi kontakt med andra föreningar inom barnområdet).
- Föreningen skall bli remissinstans för nya statliga utredningar och förslag på vårt område.
- Specialnummer av Pockettidningen R, om samhällets styvbarn.
- Vittnesseminarium på Samtidshistoriska institutet, Södertörns högskola.
- Närradio?
- Plantera artiklar och ordna intervjuer med den utländska press som under svenska ordförandeskapet i EU andra halvåret 2009 kommer att flockas i Stockholm. (Några korrespondenter för utrikes tidningar finns stationerade i Sverige permanent; en del av dem har redan skrivit om vår sak, t.ex. i franska *Liberation* (motsvarar ung. Aftonbladet) hösten 2007, då vår förening omnämns och Linda citeras.)
 - Går utredningsrapporten om vanvård ut på remiss (det blir i så fall 2010), så skall föreningen vara tillfrågad remissinstans. Det innebär att vi skriver en kommentar (remissvar) till utredningsresultatet och till de eventuella förslag som utredningsrapporten har. Att bli remissinstans för utredningen är en fråga att ta upp med folkhälsoministern. Tillfrågas vi inte, så skriver vi remissvar i alla fall (det är inte ovanligt att intressegrupper skriver remissvar trots att det inte efterfrågats). Vårt remissvar blir en anledning att hålla presskonferens, osv.
 - Den kommande Ansvars- och kompensationsutredningen. Efter den nu pågående utredningen om vanvård, kommer troligen en utredning att tillsättas (2010) med uppdrag att utreda ansvarsfrågor och kompensation.
- *Det kan emellertid hända* att regeringen vill ha frågan om kompensation ur världen innan 2010 års val. Då kanske regeringen genom någon minister i januari 2010 ger oss en ursäkt och tillkännager att regeringen anslår si och så många miljoner till barnorganisationer och forskning i barnfrågor, och säger att det är kompensationen. (Kd-politikern Anneli Enochson föreslog något liknande i pressen 2006.) Då har regeringen kört över oss. För att det inte skall ske måste vi agera taktiskt i förväg. Vi skall skapa opinion för våra krav på upprättelse och kompensation, och *vi skall ha ett förslag om hur upprättelsen och kompensationen skall utformas*. Detta förslag skall vi på

alla sätt (i media och genom lobbying, osv.) föra ut under 2009, vanvårdsutredningens sista år, så att de inte kan låtsas att förslaget inte finns.

- Om/När det tillsätts en utredning om ansvar och kompensation borde vi vara med i själva utredningen (inte bara sitta i en referensgrupp). Det finns exempel på utredningar där man låter brukarorganisationer, eller människor som verkar inom det område som utredningen handlar om, skriva delar av utredningen. Vanligen sker det i form av bilagor till utredningen. Dessa bilagor publiceras separat av departementet, men sammanfattas också i utredningens huvudbetänkande och ingår i underlaget för vad utredningen kommer fram till.
- Vi bör, senast vid årsmötet 2009, lansera ett klart och genomtänkt förslag om hur upprättelsen och kompensationen skall se ut. Vi måste finna goda argument för att kompensationen skall vara både individuell och kollektiv.
- Upprättelse:
 - Jag tror vi skall arbeta för att upprättelsen skall bygga på *reparativ rättvisa*. (Jag kan vid tillfälle redogöra för vad detta är och hur det skulle gå till.)
 - allvarlig och offentlig ursäkt (i statsministerns regeringsförklaring vid riksdagens öppnande; i väl synliga annonser i pressen)
- Individuell kompensation:
 - ekonomisk ersättning till alla som begär det (här behövs en lag som i fallet med de tvångssteriliserade; vi skall inte dra oss för att lägga fram punkter och formuleringar som borde ingå i en sådan lag). Vi måste undersöka hur man gjorde i Norge. Det borde räcka med att man visar bevis på att man varit omhändertagen, samt skriver en försäkran om att man varit utsatt för vanvård. Dessa handlingar skall hemligstämplas.
- Kollektiv kompensation:
 - anslag till samhällsinformation om samhällets styvbarn under 1900-talet (t.ex. genom Forum för levande historia).
 - museum om denna mörka del av Sveriges historia (eller en permanent avdelning på ett befintligt museum).
 - anslag till forskning om denna historia (Samhällets Styvbarn skall ha en representant i beredningen av ansökningar om forskningsmedel).

H. Organisationer och personer att upprätthålla kontakter med

- [Denna lista utesluts här.]

OBS! De som får kontakt med sådana organisationer och personer måste försöka odla den kontakten och inte tappa den.

//